

Úradný vestník

Európskej únie

C 235 I

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Ročník 63

17. júla 2020

Obsah

II Oznámenia

OZNÁMENIA INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ ÚNIE

Európska komisia

2020/C 235 I/01

Oznámenie Komisie — Usmernenia o sezónnych pracovníkoch v EÚ v súvislosti s epidémiou ochorenia COVID-19 .....

1

SK

II

(Oznámenia)

OZNÁMENIA INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

EURÓPSKA KOMISIA

OZNÁMENIE KOMISIE

Usmernenia o sezónnych pracovníkoch v EÚ v súvislosti s epidémiou ochorenia COVID-19

(2020/C 235 I/01)

I. ÚVOD

Určité sektory európskeho hospodárstva, najmä agropotravinársky sektor a sektor cestovného ruchu, sú závislé od podpory sezónnych pracovníkov, ktorí na určité obdobia roka prichádzajú z iných členských štátov alebo tretích krajín. Takíto pracovníci majú často hlavný pobyt vo svojej domovskej krajine a dočasne sa presťahujú do členského štátu na účely výkonu činnosti závislej od striedania ročných období.

Cezhraniční sezónni pracovníci požívajú širokú škálu práv, ktoré sa môžu líšiť v závislosti od toho, či sú občanmi Únie alebo štátnymi príslušníkmi tretích krajín. Vzhľadom na dočasný charakter tejto práce a špecifické pracovné podmienky však môžu byť viac vystavení neistým pracovným a životným podmienkam. V dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 sa tieto podmienky zviditeľnili a v niektorých prípadoch zhoršili. Okrem toho sa ukázalo, že v niektorých prípadoch môžu takéto problémy viesť k ďalšiemu šíreniu infekčných chorôb a k zvýšeniu rizika vytvárania ohnísk ochorenia COVID-19.

Je preto naliehavo potrebné vykonať vhodné opatrenia. Týmito usmerneniami sa dopĺňajú *Usmernenia týkajúce sa uplatňovania voľného pohybu pracovníkov počas pandémie COVID-19*, ktoré boli uverejnené 30. marca 2020 ⁽¹⁾, a reaguje na výzvu z uznesenia Európskeho parlamentu z 19. júna 2020 o ochrane cezhraničných a sezónnych pracovníkov ⁽²⁾. Tieto usmernenia sa týkajú sezónnych pracovníkov z EÚ, ako aj sezónnych pracovníkov z tretích krajín v EÚ, a ak nie je uvedené inak, ďalej uvedené opatrenia sa vzťahujú na obe skupiny.

II. PRÁVA SEZÓNNYCH PRACOVNÍKOV NA PRÁCU V ČLENSKOM ŠTÁTE EÚ

Práva sezónnych pracovníkov na vstup na územie členského štátu alebo na trh práce sa môžu líšiť v závislosti od štátnej príslušnosti pracovníkov (t. j. EÚ alebo mimo EÚ). Okrem toho sa môžu sezónni pracovníci zamestnávať prostredníctvom rôznych sprostredkovateľov.

Aj keď Komisia ako „strážkyňa zmlúv“ monitoruje riadne uplatňovanie pravidiel Únie týkajúcich sa sezónnych pracovníkov, zodpovednosť za riadne uplatňovanie pravidiel vnútroštátneho práva, ktorým sa vykonávajú smernice EÚ, nesú vnútroštátne orgány. Členské štáty sa preto vyzývajú, aby v tejto súvislosti posilnili inšpekcie v teréne, a to aj s podporou Európskeho orgánu práce ⁽³⁾, a aby v plnom rozsahu presadzovali všetky platné pravidlá.

⁽¹⁾ C/2020/2051, Ú. v. EÚ C 102I, 30.3.2020, s. 12.

⁽²⁾ 2020/2664(RSP).

⁽³⁾ <https://www.ela.europa.eu/>.

– Rovnaké zaobchádzanie s pracovníkmi v EÚ

V súlade so slobodou pohybu pracovníkov, ktorá je zakotvená v článku 45 ZFEÚ, a so zásadou rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie majú občania EÚ právo hľadať si zamestnanie vrátane sezónneho zamestnania v inom členskom štáte a majú právo na rovnakú pomoc od vnútroštátnych úradov práce, ako aj na zamestnanie, za rovnakých podmienok, aké majú štátni príslušníci hostiteľského členského štátu. Po nástupe do zamestnania sa na nich vzťahujú právne predpisy a príslušné kolektívne zmluvy hostiteľského členského štátu a z hľadiska pracovných podmienok sa s nimi musí zaobchádzať rovnako ako so štátnymi príslušníkmi hostiteľského štátu, a to vrátane odmeny, ukončenia pracovného pomeru a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Takisto majú právo na prístup k rovnakým sociálnym a daňovým výhodám, aké majú štátni príslušníci hostiteľského štátu. Ak sa stanú dobrovoľne nezamestnanými, zachovávajú si v hostiteľskom členskom štáte postavenie pracovníka ešte šesť mesiacov za predpokladu, že sa v ňom zaevidujú na príslušnom úrade služieb zamestnanosti ⁽⁴⁾.

V súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/54/EÚ ⁽⁵⁾ majú pracovníci v EÚ, ktorí vykonávajú svoje právo na voľný pohyb, tieto práva: právo na pomoc vnútroštátnych orgánov hostiteľského členského štátu pri presadzovaní rovnakého zaobchádzania a na podporu pracovníkov Únie a ich rodinných príslušníkov; právo obrátiť sa na súd v prípade diskriminácie na základe štátnej príslušnosti; právo na podporu odborov a iných subjektov v prípade akéhokoľvek súdneho a/alebo správneho konania; a právo na ochranu pred viktimizáciou.

– Podmienky prijímania sezónnych pracovníkov z tretích krajín

Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa zdržiavajú v inom členskom štáte, než v akom budú zamestnaní ako sezónni pracovníci, alebo ktorí sa zdržiavajú v tretej krajine, zvyčajne musia požiadať o víza, pracovné povolenie alebo povolenie na pobyt, aby mohli v danom členskom štáte bývať a pracovať.

Na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí prichádzajú do EÚ z tretích krajín na účel zamestnania ako sezónni pracovníci, sa vzťahuje smernica o sezónnych pracovníkoch ⁽⁶⁾, v ktorej sú stanovené podmienky ich prijatia, ako aj ich práva, ktoré majú v EÚ. Od 17. marca 2020 sa v členských štátoch EÚ (s výnimkou Írska) a v štátoch pridružených k schengenskému priestoru uplatňuje obmedzenie ciest do EÚ, ktoré nie sú nevyhnutné. V odporúčaní Rady z 30. júna 2020 o dočasnom obmedzení ciest do EÚ, ktoré nie sú nevyhnutné, a o možnom zrušení tohto obmedzenia ⁽⁷⁾ sa stanovuje, že nevyhnutné cesty by sa mali povoliť osobitným kategóriám cestujúcich s nevyhnutnou funkciou alebo potrebou uvedeným v prílohe II k uvedenému odporúčaní, ku ktorým patria aj sezónni pracovníci v poľnohospodárstve. Podľa uvedeného odporúčania však môžu členské štáty pre týchto cestujúcich zaviesť dodatočné bezpečnostné opatrenia, najmä ak sa ich cesta začína vo vysokorizikovej oblasti.

– Vyslaní sezónni pracovníci

Sezónni pracovníci v EÚ zamestnaní v jednom členskom štáte, ktorých zamestnávateľ vyšle pracovať do iného členského štátu, sa považujú za vyslaných pracovníkov v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES ⁽⁸⁾. Štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí legálne pracujú a zdržiavajú sa v členskom štáte, môže ich zamestnávateľ vyslať do iného členského štátu, pričom v takejto situácii sa považujú za vyslaných pracovníkov ⁽⁹⁾.

Podľa revidovanej smernice o vysielaní pracovníkov ⁽¹⁰⁾ sa na vyslaných pracovníkov vzťahujú základné podmienky zamestnávania hostiteľského členského štátu, ktoré vyplývajú z právnych predpisov alebo zo všeobecne uplatniteľných kolektívnych zmlúv.

Pre vyslaných sezónnych pracovníkov sú najdôležitejšie tie podmienky zamestnávania, ktoré sa týkajú vyplácania odmeny (vrátane všetkých jej povinných zložiek), podmienok ubytovania, ako aj zdravotných, bezpečnostných a hygienických opatrení uplatňovaných pri práci.

⁽⁴⁾ Článok 7 ods. 3 písm. c) smernice 2004/38.

⁽⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/54/EÚ zo 16. apríla 2014 o opatreniach na uľahčenie výkonu práv udelených pracovníkom v súvislosti so slobodou pohybu pracovníkov (Ú. v. EÚ L 128, 30.4.2014, s. 8).

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/36/EÚ z 26. februára 2014 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účel zamestnania ako sezónni pracovníci (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 375). Smernica sa uplatňuje na všetky členské štáty okrem Dánska a Írska.

⁽⁷⁾ Odporúčanie Rady (EÚ) 2020/912 z 30. júna 2020 o dočasnom obmedzení ciest do EÚ, ktoré nie sú nevyhnutné, a o možnom zrušení tohto obmedzenia (Ú. v. EÚ L 208 I, 1.7.2020, s. 1).

⁽⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (Ú. v. ES L 18, 21.1.1997, s. 1).

⁽⁹⁾ Uvedené sa nevzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa zdržiavajú a pracujú mimo EÚ pre zamestnávateľa so sídlom v inom ako členskom štáte. V druhom prípade sa uplatňujú podmienky prijímania sezónnych pracovníkov z tretích krajín, ako už boli vysvetlené.

⁽¹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/957 z 28. júna 2018, ktorou sa mení smernica 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (Ú. v. EÚ L 173, 9.7.2018, s. 16). Upozorňujeme, že sa uplatňuje od 30. júla 2020.

Za vyslaných pracovníkov sa považujú aj sezónni pracovníci zamestnaní prostredníctvom agentúr dočasného zamestnávania v jednom členskom štáte, ktorých si najal užívateľský podnik v inom (hostiteľskom) členskom štáte. Agentúra musí týmto pracovníkom zaručiť rovnaké základné podmienky zamestnávania ⁽¹⁾, aké by sa na nich vzťahovali, keby ich zamestnal priamo užívateľský podnik, a to bez toho, aby boli dotknuté základné podmienky zamestnávania hostiteľského členského štátu, ktoré sa na nich v pozícii vyslaných pracovníkov vzťahujú.

Členské štáty by pri uplatňovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/67/EÚ ⁽¹²⁾ mali takisto zabezpečiť, aby mali vyslaní sezónni pracovníci k dispozícii účinné mechanizmy, pomocou ktorých môžu podávať sťažnosti na svojich zamestnávateľov priamo v členskom štáte, do ktorého sú alebo boli vyslaní, a aby sa odbory alebo iné tretie strany mohli v mene vyslaných pracovníkov alebo na ich podporu zúčastniť akýchkoľvek súdnych alebo správnych konaní. Členské štáty by v súlade s touto smernicou mali prijať opatrenia na zabezpečenie účinnej ochrany práv pracovníkov v subdodávateľských reťazcoch.

– **Nedeklarovaná práca**

Členské štáty sa vyzývajú, aby vykonali potrebné kroky na riešenie nedeklarovanej práce sezónnych pracovníkov a aby pri riešení nedeklarovanej práce vo veľkej miere využívali európsku platformu. Opatrenia v rámci platformy, napr. tripartitné partnerstvá a cezhraničná spolupráca, lepšia analýza rizík a hĺbková analýza údajov na zabezpečenie účinnejších kontrol, môžu spolu s preventívnymi opatreniami, napr. vytváraním zoznamov spoločností dodržiavajúcich predpisy, účinne prispieť k boju proti nedeklarovanej práci sezónnych pracovníkov.

III. PRACOVNÉ A ŽIVOTNÉ PODMIENKY SEZÓNNYCH PRACOVNÍKOV

Krída spôsobená ochorením COVID-19 upozornila na často nedôstojné pracovné a životné podmienky sezónnych pracovníkov, ako aj na podmienky týkajúce sa ich bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Počas krízy bolo nahlásených množstvo prípadov porušovania práv sezónnych pracovníkov, pričom sa zhoršili aj existujúce problémy, ktorým sezónni pracovníci čelia a ktoré je potrebné riešiť.

– **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (BOZP)**

Sezónni pracovníci požívajú v príslušnom členskom štáte rovnaké práva a ochranu v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci ako ostatní pracovníci. V smernici 89/391/EHS (ďalej len „rámcová smernica“) sa stanovuje množstvo povinností zamestnávateľov vrátane vyhodnocovania ohrozenia pri práci v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a, v rozsahu ich povinností, aj prijímania opatrení potrebných na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov, a to aj v oblasti prevencie ohrozenia pri práci a zabezpečovania informácií a školenia, ako aj potrebnej organizácie a prostriedkov.

Rámcovú smernicu dopĺňa viac ako dvadsať smerníc zameraných na konkrétne aspekty bezpečnosti a zdravia pri práci ⁽¹³⁾, ktoré sa vzťahujú na všetkých pracovníkov vrátane sezónnych bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, sektor, činnosť a povolanie.

Komisia vyzýva členské štáty, aby zvyšovali informovanosť o požiadavkách na BOZP týkajúcich sa sezónnych pracovníkov a aby poskytovali zamestnávateľom praktické informácie o tom, ako vykonávať príslušné právne požiadavky týkajúce sa sezónnych pracovníkov vo všetkých sektoroch. Zamestnávatelia by mali riadne posudzovať všetky prípadné ohrozenia pri práci a na tomto základe realizovať preventívne a ochranné opatrenia vrátane zabezpečenia potrebných ochranných prostriedkov a prispôbovať tieto opatrenia meniacim sa okolnostiam.

Komisia vyzýva členské štáty, aby riešili najmä tieto aspekty:

— dôkladné monitorovanie a úplné presadzovanie platných pravidiel rámcovej smernice,

⁽¹⁾ Podľa článku 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/104/ES z 19. novembra 2008 o dočasnej agentúrnej práci (Ú. v. EÚ L 327, 5.12.2008, s. 9).

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/67/EÚ z 15. mája 2014 o presadzovaní smernice 96/71/ES (Ú. v. EÚ L 159, 28.5.2014, s. 11).

⁽³⁾ Pozri napr. smernicu 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, smernicu 89/654/EHS o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku, smernicu 2009/104/ES o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri používaní pracovných prostriedkov pracovníkmi pri práci, smernicu 89/656/EHS o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na používanie osobných ochranných prostriedkov pracovníkmi na pracovisku, smernicu 90/269/EHS o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri ručnej manipulácii s bremenami, pri ktorej pracovníkom hrozí riziko najmä poškodenia chrbta, smernicu 2000/54/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s vystavením biologickým faktorom pri práci a smernicu 94/33/ES o ochrane mladých ľudí pri práci.

- nízka miera informovanosti o podmienkach v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vnímaní rizík v dôsledku prerušovanej práce, jazykových bariér a nedostatočnej odbornej prípravy sezónnych pracovníkov v porovnaní s pracovníkmi so stabilnejšou prácou,
- zapájanie sezónnych pracovníkov do mechanizmov konzultácie a účasti, ktoré sa zaoberajú otázkami súvisiacimi s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci.

Vzhľadom na to, že časť sezónnych pracovníkov pracuje v mikropodnikoch a malých podnikoch, Komisia pripomína, že v strategickom rámci EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie rokov 2014 – 2020 ⁽¹⁴⁾ sa zdôrazňuje, že členské štáty majú zvýšiť kapacitu mikropodnikov a malých podnikov v oblasti zavádzania účinných a efektívnych opatrení na predchádzanie rizikám. Členské štáty sa vyzývajú, aby menším spoločnostiam poskytli praktické usmernenia (aj prostredníctvom kontrol) o najúčinnnejších opatreniach, ktoré je potrebné prijať na zabránenie ohrozeniu zdravia a bezpečnosti pri práci, a to najmä v súvislosti s ochorením COVID-19, ako aj informácie o zavedených stimuloch. Takisto by mohli menším spoločnostiam poskytnúť osobitnú podporu v sektoroch, v ktorých je vyššie riziko šírenia ochorenia COVID-19.

Členské štáty by mali presadzovať príslušné usmernenie agentúry EU-OSHA ⁽¹⁵⁾, a to najmä v súvislosti s potrebnými hygienickými opatreniami, a pripomínať zamestnávateľom nevyhnutnosť zabezpečenia vhodných zariadení, v ktorých je možné dosiahnuť obmedzenie fyzického kontaktu, ako aj vhodných zariadení na stravovanie, toaliet a spŕch.

Komisia ďalej vyzýva členské štáty, aby v záujme zlepšenia pracovných podmienok sezónnych pracovníkov zintenzívnili spoluprácu, a to najmä prostredníctvom Poradného výboru pre zdravie a bezpečnosť pri práci a Výboru vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce ⁽¹⁶⁾. Malo by sa pritom prihliadať na konkrétne výzvy týkajúce sa zraniteľných skupín, akými sú ženy, mladí a starší pracovníci a pracovníci, ktorí trpia špecifickými zdravotnými problémami. Komisia tieto výbory vyzýva, aby o osobitných intervenciách zameraných na predchádzanie zdravotným rizikám a na ich zvládanie, ako aj o cieľných opatreniach na presadzovanie práva, diskutovali jazykom, ktorý bude pre sezónnych pracovníkov zrozumiteľný.

Komisia žiada členské štáty, aby posilnili inšpekcie v teréne potrebné na zabezpečenie riadneho uplatňovania noriem BOZP týkajúcich sa sezónnych pracovníkov.

Komisia ďalej vyzýva organizácie zamestnávateľov a pracovníkov, aby preskúmali a presadzovali mechanizmy na zabezpečenie primeraného riešenia konkrétnych potrieb sezónnych pracovníkov, pričom bude ich úsilie v tejto oblasti naďalej podporovať.

Komisia bude naďalej spolupracovať s agentúrou EU-OSHA na získavaní informácií a osvedčených postupov v oblasti BOZP, ktoré sa týkajú sezónnych pracovníkov, a na ich sprístupňovaní príslušným zainteresovaným stranám na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni Únie, a to aj prostredníctvom špeciálnej informačnej kampane zacielenej na sezónnych pracovníkov.

Komisia podporuje synergie medzi širším spektrom politik a politikou v oblasti BOZP v sektoroch agropotravinárskej výroby, ktoré predstavujú v súvislosti s BOZP mimoriadne náročnú výzvu, a to najmä vzhľadom na mieru pracovných úrazov. Nedávno vypracovaná stratégia „z farmy na stôl“ ⁽¹⁷⁾ sa napríklad zaoberá potrebou zabezpečiť spravodlivé a zdravé potravinové systémy šetrné k životnému prostrediu. Zdravšie a bezpečnejšie pracoviská sú kľúčové, pretože sa nimi prispieva k lepšej všeobecnej ochrane verejného zdravia.

– Ubytovanie a doprava

Počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 sa ukázali často nedôstojné podmienky, v ktorých sú sezónni pracovníci ubytovaní a za akých sa prepravujú na pracovisko. Hoci smernica o sezónnych pracovníkoch obsahuje aj pravidlá týkajúce sa ubytovania, ktoré musia sezónni pracovníci z tretích krajín splniť, aby získali víza, pracovné povolenie alebo povolenie na pobyt, ⁽¹⁸⁾ a v revidovanej smernici o vysielaní pracovníkov sa stanovuje, že pravidlá hostiteľských krajín týkajúce sa podmienok ubytovania, ak existujú, sa vzťahujú aj na vyslaných sezónnych pracovníkov, v žiadnom akte Únie sa nezaručujú podmienky ubytovania pre ostatných sezónnych pracovníkov. Komisia preto vyzýva členské štáty, aby vykonali všetky potrebné opatrenia, ktorými sa sezónnym pracovníkom zabezpečia dôstojné pracovné a životné podmienky. Všetci sezónni pracovníci by mali počas svojho pobytu v hostiteľskom členskom štáte možnosť ubytovania, ktoré zodpovedá primeranému štandardu podľa vnútroštátneho práva a praxe. Členské štáty by mali zaistiť, aby im zamestnávateľia poskytovali alebo zabezpečovali ubytovanie za cenu, ktorá nie je neprimerane vysoká v porovnaní s kvalitou ubytovania a čistou odmenou sezónneho pracovníka.

⁽¹⁴⁾ COM(2014) 332 final.

⁽¹⁵⁾ <https://osha.europa.eu/sk/themes/covid-19-resources-workplace>.

⁽¹⁶⁾ Výbor vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce tvoria zástupcovia inšpektorátov práce členských štátov.

⁽¹⁷⁾ COM(2020) 381 final.

⁽¹⁸⁾ Článok 20 smernice 2014/36/EÚ.

Členské štáty by ďalej mali zamestnávateľov vyzývať, aby nájomné automaticky neodpočítavali od mzdy sezónneho pracovníka. Ak zamestnávateľ poskytuje alebo zabezpečuje dopravu a stravovanie, náklady na ne by mali ostať na primeranej úrovni a takisto by sa nemali sezónnemu pracovníkovi automaticky odpočítavať od mzdy.

Ubytovanie a spôsob dopravy sezónnych pracovníkov by mali spĺňať normy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia platné v príslušnom členskom štáte vrátane obmedzenia sociálnych kontaktov, ako aj opatrení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia platných v súvislosti s bojom proti pandémie ochorenia COVID-19 ⁽¹⁹⁾.

Komisia ďalej členské štáty vyzýva, aby stanovili osobitné požiadavky pre agentúry dočasného zamestnávania a náborové agentúry, ktoré budú zamerané na cezhraničných a sezónnych pracovníkov v EÚ, aby sa zabezpečilo, že tieto agentúry budú pracovníkom poskytovať riadne informácie a dodržiavať minimálne normy kvality, čím sa umožní ich primeraná ochrana v cezhraničných situáciách. Tieto požiadavky by sa dali stanoviť vo forme kódexov správania alebo aj právnych predpisov týkajúcich sa uvedených podnikov. Je dôležité, aby tieto agentúry ešte pred odchodom pracovníkov v ich jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumejú, informovali o pracovných podmienkach, právach v oblasti sociálneho zabezpečenia, doprave a ubytovaní, ako aj o príslušných opatreniach v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a iných príslušných dohodách, a to bez ohľadu na dĺžku trvania ich pracovnej zmluvy.

IV. ASPEKTY SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA TÝKAJÚCE SA SEZÓNNYCH PRACOVNÍKOV

V nariadení (ES) č. 883/2004 sa určujú právne predpisy v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktoré sa vzťahujú na sezónnych pracovníkov. Podľa týchto právnych predpisov môžu byť pracovníci v EÚ, ktorí vykonávajú svoje právo na voľný pohyb, prihlásení do systému sociálneho zabezpečenia len v jednom členskom štáte. Cieľom je vyhnúť sa dvojitému plateniu príspevkov alebo neuhradeniu príspevkov za takýchto pracovníkov. Pracovníci ani ich zamestnávateľ nemajú možnosť vybrať si členský štát, v ktorom budú poistení ⁽²⁰⁾: platné právne predpisy sú objektívne odvodené z ustanovení nariadenia na základe osobnej a pracovnej situácie pracovníka. Pravidlami sa zabezpečuje stabilita, pretože sa nimi bráni neustálym zmenám platných právnych predpisov a obmedzuje administratívne zaťaženie pracovníkov, samostatne zárobkovo činných osôb, zamestnávateľov a subjektov verejného sektora ⁽²¹⁾.

Sezónni pracovníci by mali mať na základe svojej účasti na systéme sociálneho zabezpečenia príslušného členského štátu prístup k sociálnej ochrane na rovnakej úrovni ako ostatní poistenci v danom členskom štáte. Táto účasť zvyčajne pozostáva z povinností, akou je napríklad platenie príspevkov na sociálne zabezpečenie, a z okamžitých práv a nárokov na dávky, akými sú napríklad právo na zdravotnú starostlivosť, rodinné dávky a dávky v nezamestnanosti. Systémom sociálneho zabezpečenia, v ktorom je osoba poistená minimálne jeden rok, sa okrem toho v prípade splnenia vnútroštátnych podmienok vzniku nároku zabezpečujú aj budúce dôchodky ⁽²²⁾.

Tak ako všetci pracovníci, ktorí vykonávajú svoje právo na voľný pohyb, aj sezónni pracovníci, ktorí sú poistení v inom členskom štáte, ako je štát, v ktorom vykonávajú činnosť, musia mať prenosný dokument A1 ⁽²³⁾. Toto potvrdenie sa týka právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktoré sa na pracovníka vzťahujú, a potvrdzuje sa ním, že pracovník nie je povinný platiť príspevky sociálneho zabezpečenia v inom členskom štáte.

Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí žijú mimo Únie a môžu prísť na územie členského štátu z dôvodu zamestnania ako sezónni pracovníci, majú právo na rovnaké zaobchádzanie ako štátni príslušníci hostiteľského členského štátu, pokiaľ ide o časti sociálneho zabezpečenia uvedené v článku 3 nariadenia (ES) č. 883/2004, môžu sa však uplatňovať určité obmedzenia ⁽²⁴⁾.

⁽¹⁹⁾ Pozri usmernenia k postupnému obnovovaniu dopravných služieb a prepojenosti – COVID-19 (Ú. v. EÚ C 169, 15.5.2020, s. 17).

⁽²⁰⁾ Vec C-345/09, van Delft a i., ECLI:EU:C:2010:610.

⁽²¹⁾ V súlade s článkom 11 ods. 3 písm. a) nariadenia č. 883/2004 je všeobecným pravidlom, že príslušnosť platných právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia sa určuje na základe kritéria členského štátu, v ktorom osoba vykonáva svoju činnosť. V článkoch 12 a 13 sa však uvádzajú výnimky z tohto všeobecného pravidla, z ktorých vyplýva, že v určitých prípadoch nie je opodstatnené alebo možné uplatňovať túto zásadu z dôvodu charakteru povolania pracovníka. Ide napríklad o situácie, keď zamestnávateľ vyšle pracovníka, aby v jeho mene vykonával činnosť sezónneho charakteru, alebo keď sezónni pracovníci vykonávajú činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch.

⁽²²⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=854&langId=sk>.

⁽²³⁾ https://europa.eu/youreurope/citizens/work/social-security-forms/contact_points_pd_a1.pdf.

⁽²⁴⁾ Z dôvodu dočasnej povahy pobytu sezónnych pracovníkov by členské štáty mali mať možnosť vyňať rodinné dávky a dávky v nezamestnanosti, ako aj daňové výhody, z rovnakého zaobchádzania so sezónnymi pracovníkmi z krajín mimo EÚ a vlastnými štátnymi príslušníkmi. Je potrebné pripomenúť, že štátni príslušníci tretích krajín požívajú podľa nariadenia (EÚ) č. 1231/2010 rovnaké práva ako sezónni pracovníci v EÚ. Pozri článok 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/36/EÚ z 26. februára 2014 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účel zamestnania ako sezónni pracovníci (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 375).

Komisia pripomína, že zamestnávateľia musia splniť všetky povinnosti, ktoré im ukladajú právne predpisy uplatniteľné na ich zamestnancov, ako keby sa nachádzali v príslušnom členskom štáte⁽²⁵⁾. Každé nedodržanie tejto povinnosti je potrebné nahlásiť príslušným subjektom verejného sektora členského štátu, v ktorom došlo k porušeniu, aby sa mohlo vykonať riadne vyšetrovanie.

V. INFORMÁCIE PRE SEZÓNNYCH PRACOVNÍKOV

Nejasné alebo chýbajúce informácie o právach a povinnostiach sezónnych pracovníkov a ich zamestnávateľov majú priamy vplyv na ich ochranu. Komisia preto vyzýva členské štáty, aby sa zapojili do rozsiahlych informačných kampaní o platných normách a právach sezónnych pracovníkov, ktoré sú určené zamestnávateľom a sezónnym pracovníkom. Takisto v tejto súvislosti vyzýva na spoluprácu medzi členskými štátmi, ako aj medzi orgánmi a rôznymi zainteresovanými stranami v rámci jednotlivých členských štátov.

V smernici Rady 91/533/EHS⁽²⁶⁾ sa stanovuje, ktoré základné informácie musia pracovníci vrátane sezónnych pracovníkov písomne dostať od svojho zamestnávateľa do dvoch mesiacov odo dňa začatia pracovného pomeru. Tieto informácie sa týkajú najmä opisu práce, ktorá sa bude vykonávať, dátumu začiatku a v prípade dočasnej pracovnej zmluvy aj konca pracovnoprávneho vzťahu, dĺžky platenej dovolenky, výšky a zložiek odmeny, dĺžky bežného pracovného dňa alebo týždňa a všetkých platných kolektívnych zmlúv. Členské štáty však môžu z týchto minimálnych požiadaviek vylúčiť niektoré kategórie pracovníkov (ak napríklad trvanie pracovnoprávneho vzťahu nepresahuje jeden mesiac). Komisia vyzýva členské štáty, aby od zamestnávateľov požadovali poskytovanie týchto informácií sezónnym pracovníkom v jazyku, ktorému rozumejú, a to bez ohľadu na dĺžku trvania zamestnania.

Sezónni pracovníci z tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje smernica o sezónnych pracovníkoch, dostanú spoločne s vízami alebo povolením aj písomné informácie o svojich právach a povinnostiach vrátane postupov podávania sťažností⁽²⁷⁾.

S cieľom znížiť riziko infekcií by mali zamestnávateľia sezónnym pracovníkom zabezpečiť aj formálne a jazykovo jednoduchý prístup k informáciám o nebezpečenstvách z povolania a bezpečnostných požiadavkách, ako aj o všetkých pokynoch a postupoch v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia.

Komisia vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že zamestnávateľia sezónnych pracovníkov poznajú svoje právne povinnosti, rozumejú im a plnia ich.

Podľa smernice 2014/67/EÚ zriadili všetky členské štáty jednotné oficiálne vnútroštátne webové stránky venované vysielaniu pracovníkov, ktoré obsahujú informácie o právach pracovníkov a povinnostiach zamestnávateľov⁽²⁸⁾.

A napokon, portál EURES⁽²⁹⁾ ponúka praktické, právne a administratívne informácie o životných a pracovných podmienkach vo všetkých členských štátoch, ktoré sú relevantné pre sezónnych pracovníkov, zatiaľ čo imigračný portál⁽³⁰⁾ poskytuje ďalšie informácie s osobitným významom pre sezónnych pracovníkov z tretích krajín. Komisia úzko spolupracuje so svojimi partnermi v rámci siete EURES v členských štátoch na vypracúvaní opatrení zameraných na sezónnych pracovníkov a bude naďalej podporovať snahu členských štátov a príslušných zainteresovaných strán zameranú na to, aby sezónni pracovníci a zamestnávateľia intenzívne využívali portál EURES.

⁽²⁵⁾ Článok 21 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 284, 30.10.2009, s. 1).

⁽²⁶⁾ Smernica Rady 91/533/EHS zo 14. októbra 1991 o povinnosti zamestnávateľa informovať zamestnancov o podmienkach vzťahujúcich sa na zmluvu alebo na pracovno-právny vzťah (Ú. v. ES L 288, 18.10.1991, s. 32).

Túto smernicu nahradí v auguste 2022 smernica (EÚ) 2019/1152 z 20. júna 2019 o transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 186, 11.7.2019, s. 105). Zavedú sa ňou prísnejšie normy (napr. kratšie lehoty na poskytnutie informácií) a zakáže vylúčenie pracovníkov s krátkodobými zmluvami.

⁽²⁷⁾ Článok 11 smernice 2014/36/EÚ.

⁽²⁸⁾ Pozri informácie v časti Webové sídla jednotlivých krajín venované vysielaniu pracovníkov https://europa.eu/youreurope/citizens/work/work-abroad/posted-workers/index_sk.htm.

⁽²⁹⁾ <https://ec.europa.eu/eures/public/homepage>.

⁽³⁰⁾ <https://ec.europa.eu/immigration/>.

VI. ĎALŠIE OPATRENIA

Komisia vypracuje štúdiu, ktorej cieľom bude získať údaje o sezónnej práci v rámci EÚ a určiť hlavné výzvy, a to aj v období pandémie ochorenia COVID-19 a v súvislosti s využívaním subdodávateľov.

Komisia zorganizuje **vypočutie s účasťou európskych sociálnych partnerov** týkajúce sa sezónnych pracovníkov. Komisia ďalej vyzýva členské štáty, aby svojich vnútroštátnych sociálnych partnerov podporovali pri riešení výziev, ktorým musia sezónni pracovníci čeliť v hostiteľských členských štátoch.

Komisia bude ďalej premýšľať o konkrétnych opatreniach v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pracovníkov, a to aj sezónnych, v súvislosti s **pripravovaným strategickým rámcom EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci**.

Komisia bude naďalej spolupracovať aj s **Európskym orgánom práce**, ktorý predstavuje stále fórum na výmenu informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi a prostredníctvom informačných činností. Komisia vyzýva Európsky orgán práce, **aby koordinoval kampaň na zvyšovanie informovanosti** zacielenú na sektory, v ktorých sa častejšie využíva sezónna práca, a aby úzko spolupracoval so svojimi partnermi v rámci siete EURES v členských štátoch na príprave konkrétnych činností v tejto oblasti. Komisia ďalej Európsky orgán práce vyzýva, aby zriadil fórum pre spoluprácu a výmenu informácií medzi správnymi orgánmi jednotlivých krajín, a aby skúmal a podporoval zlepšovanie informácií, ktoré sa sezónnym pracovníkom poskytujú na oficiálnych vnútroštátnych webových sídlach.

Komisia bude naďalej podporovať členské štáty pri riešení nedeklarovanej sezónnej práce prostredníctvom **Európskej platformy na riešenie problému nedeklarovanej práce**, ako aj pri zdôrazňovaní dôležitosti zabezpečovania lepšej informovanosti pracovníkov a zamestnávateľov o ich právach a povinnostiach.

Komisia bude podporovať **agentúru EU-OSHA pri úzkej spolupráci s Výborom vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce** na realizácii prieskumu o vysokorizikových povolaniach, a to aj tých, ktoré sa týkajú sezónnych pracovníkov.

Komisia bude naďalej v úzkej spolupráci s členskými štátmi v rámci **Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia** skúmať možnosť vypracovania vhodného usmernenia o sezónnych pracovníkoch. Komisia zväží aj vypracovanie komparatívno-analytickej štúdie sieťou právnych expertov na mobilitu v rámci EÚ (MoveS)⁽³¹⁾.

Komisia vyzýva členské štáty, aby preskúmali možnosti zlepšenia **spolupráce správnych orgánov**, a to aj prostredníctvom orgánov podľa smernice 2014/54/EÚ. Komisia je pripravená takúto spoluprácu podporiť organizovaním stretnutí na výmenu osvedčených postupov a zavedenie stabilnejších mechanizmov.

Konkrétne, pokiaľ ide o sezónnych pracovníkov z tretích krajín, Komisia v súčasnosti vykonáva **posúdenie transpozície smernice 2014/36/EÚ členskými štátmi** s cieľom predložiť v roku 2021 Parlamentu a Rade správu o implementácii. V tejto správe sa budú skúmať všetky ustanovenia smernice vrátane ustanovení súvisiacich s rovnakým zaobchádzaním, pracovnými podmienkami, ochranou zdravia a bezpečnosťou, ako aj poskytovaním spoľahlivých štatistík, a posudzovať, či smernica poskytuje sezónnym pracovníkom z tretích krajín primeranú ochranu.

⁽³¹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1098&langId=sk>.

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK